

การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น
ในการใช้ชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21
ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น
Developing a Model of Participatory Academic Administration to Develop
Skills Necessary for the Life and Work of Learners in the 21st Century
of Ban Sri than Municipal School Khon Kaen Municipality

สายสุดา ฤทธิยงค์

สำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

Saisuda Rittiyong

Education Bureau Khon Kaen Municipality

Email: srithan58@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา และความต้องการบรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐานเทศบาลนครขอนแก่น 2) พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของนักเรียน 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของนักเรียน และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของนักเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ วิจัย (R1) พัฒนา (D1) วิจัย (R2) และพัฒนา (D2) กลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย รวมทั้งสิ้น 298 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 36 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเทศบาล

---

* ได้รับบทความ: 23 สิงหาคม 2565; แก้ไขบทความ: 26 กันยายน 2565; ตอรับตีพิมพ์: 29 กันยายน 2565

Received: 23 August 2022; Revised: 26 September 2022; Accepted: 29 September 2022

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น 137
ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565

บ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 13 คน ผู้ปกครอง จำนวน 18 คน และตัวแทนชุมชน จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประเด็นศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน แบบสอบถาม แบบประเมิน ประเด็นสนทนากลุ่ม คู่มือการใช้รูปแบบ และแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน มีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ครอบคลุมการพัฒนาทุกด้าน มีความทันสมัยและเป็นไปได้ เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน และสภาพปัญหาและความต้องการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการ แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียน สภาพการบริหารงาน วิชาการแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการ ใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียน มีองค์ประกอบ 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ชื่อของรูปแบบ ส่วนที่ 2 หลักการ แนวคิด และ ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการ ใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียน ส่วนที่ 4 ภาพความสำเร็จของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต และการทำงานของผู้เรียน และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ

3. การใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการใช้ชีวิต และการทำงานของผู้เรียน มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความเหมาะสม ของรูปแบบ

4. การประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็น ในการใช้ชีวิตและการทำงานของผู้เรียน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียน มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพ ผู้เรียน มีความสามารถในการสื่อสารที่ดี ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์และผู้เรียนมีความสามารถ ในการแก้ปัญหาเป็น

คำสำคัญ: การพัฒนา; การจัดการ; การมีส่วนร่วม

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the basic information, problem conditions and the need to achieve the goal of success in participatory academic administration. To develop the skills necessary for the life and work of learners in the 21st century at Ban Sri Than Municipal School, Khon Kaen Municipality 2) to Develop a participatory academic administration model to develop skills necessary for life. 3) to study the effect of using participative academic administration model to develop skills necessary for learners' life and work; and 4) to evaluate the use of the academic administration model. participatory form to develop skills necessary for the life and work of learners by using research and development methods in 4 steps, namely Research (R1), Development (D1), Research (R2) and Development (D2). The target group and research sample group totaled 298 people, consisting of 1 school administrator, a teacher and Educational personnel 36 people Basic Education Board of Ban Sri Than Municipal School Khon Kaen Municipality consisted of 13 people, 18 parents and 4 community representatives. User Guide and participant observation the data were analyzed by means of mean and standard deviation.

The results showed that

1. A study of basic information about the school context. There is a clear development direction that covers all aspects of development. Modern and feasible Opportunities for stakeholders to participate in operations and problem conditions and needs to achieve the goal of success in participatory academic administration to develop skills necessary for the life and work of learners The overall condition of the academic administration with participation was at a moderate level. The areas that gave the most participation were the development of innovative media and technology, and the development of learning resources and local wisdom.

Keywords: Development; Management; Participation

บทนำ

การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์จะต้องเพิ่มความเข้มแข็งในการผลิตคนที่มีประสิทธิภาพ มีสมรรถนะทั้งในด้านความรู้ การมีทักษะและการมีคุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างรอบด้านเพื่อให้ผู้เรียน มีสมรรถนะ (Competency) ที่พึงประสงค์และสามารถอยู่ในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างรู้เท่าทันและ อยู่ได้อย่างปลอดภัย โดยนำกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้มาใช้เป็นแกนหลักในการพัฒนาสมรรถนะ ของคนในชาติเพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งการจัดการศึกษาจะพัฒนาคนให้สมบูรณ์ได้นั้น ต้องมีกระบวนการในการจัดตั้งแต่เริ่มปฏิสนธิจนถึงแก่ความตาย ซึ่งถือว่าเป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ที่มีการจัดการศึกษาทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียนและการศึกษาจากแหล่งความรู้ทั่วไป เพื่อสร้างคน ให้ดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 15)

การศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Perspectives) จากกระบวนการทัศน์เดิม (Tradition paradigm) ไปสู่กระบวนการทัศน์ใหม่ (New Paradigm) ที่ให้โลกของนักเรียนและโลกความจริง เป็นศูนย์กลางของกระบวนการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้ที่ไปไกลกว่าการได้รับความรู้แบบง่าย ๆ ไปสู่การเน้น พัฒนาทักษะและทัศนคติ ทักษะการคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะองค์การ ทัศนคติเชิงบวก ความเคารพ ตนเอง นวัตกรรม ความสร้างสรรค์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะและค่านิยมทางเทคโนโลยี ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การจูงใจตนเองและการตระหนักในสภาพแวดล้อมและเหนืออื่นใด คือ ความสามารถ ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ (Ability to handle knowledge effectively in order to use it creatively) ถือเป็นทักษะที่สำคัญจำเป็นสำหรับการเป็นนักเรียนในศตวรรษที่ 21 และเป็นสิ่งท้าทาย ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่ออนาคต ให้นักเรียนมีทักษะ ทัศนคติ ค่านิยม และบุคลิกภาพส่วนบุคคล เพื่อเผชิญกับ อนาคตด้วยภาพในทางบวก (Optimism) ที่มีทั้งความสำเร็จและมีความสุข (วิโรจน์ สารรัตน์, 2550)

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เพราะเป็นงานพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามบริบทและสอดคล้องกับ สภาพสังคมทั้งด้านความรู้ความสามารถในการอ่าน เขียน คิดคำนวณ และทักษะการคิดวิเคราะห์ นำไปสู่ ความจำเป็นต้องพัฒนาครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธี การและสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการปรับปรุงการบริหาร จัดการให้มีประสิทธิภาพ การยกระดับ คุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อให้เกิดความทัดเทียมกับอารยประเทศและสามารถแข่งขันได้ในระดับ นานาชาติ ซึ่งเป็นความมุ่งหวังของคนไทยทั่วประเทศ จึงเป็นภารกิจสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องตระหนัก ถึงความจำเป็นในการดำเนินงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ จะพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลก ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ รวมทั้งมีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 20)

แนวคิดใหม่ในการจัดการศึกษา คือ การให้ชุมชน ท้องถิ่นและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคม สถานศึกษาจึงเป็นสถานศึกษาของชุมชนที่มีการจัดการเรียนการสอน โดยการรู้เห็นและการร่วมมือของประชาชนและชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนจึงมีความสำคัญ เนื่องจากทำให้ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา เป็นการสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นใจและความนิยม ให้เกิดขึ้นในชุมชน นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ แรงงาน กำลังใจ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในความสำคัญของการศึกษา และถือเป็นหน้าที่ของประชาชนและชุมชนที่จะต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมดูแลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบกับโลกในยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ จุลินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ (2552 : 1) ที่สรุปว่าการมีส่วนร่วมว่าเป็นการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นเรื่องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา ให้ความสำคัญกับสถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา ชุมชน และองค์กรเอกชน เพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกับแนวคิดของ อีระ รุญเจริญ (2553 : 15) ที่สรุปว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นแนวคิดในการบริหารแผนใหม่ที่มุ่งจูงใจแก่ผู้ร่วมงานในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบในองค์การที่ตนปฏิบัติงานอยู่ด้วยความเต็มใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน รับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจได้กำหนดไว้ในมาตรา 80 และมาตรา 87 ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประกอบกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ได้ส่งเสริมให้ประชาชนร่วมในการกำหนดนโยบายส่งเสริมและสนับสนุน การกระจายอำนาจไปยังภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

โรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สภาพของโรงเรียนอยู่ในชุมชนเมือง ร้อยละ 80 ของผู้ปกครองยังมีรายได้ต่ำหลายครอบครัวผู้ปกครองต้องออกไปทำงานนอกบ้าน ฝากบุตรหลานไว้กับปู่ ย่า ตายาย และญาติ ๆ บ้างก็ออกกลางคันโดยการย้ายติดตามผู้ปกครอง ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งจะต้องออกทำงาน ไม่ค่อยมีเวลาในการดูแลบุตรหลานของตนเองเท่าที่ควรและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ กับโรงเรียนมีน้อยมาก หากจะมีอยู่บ้างก็จะเป็นไปในลักษณะของการเข้าร่วม

กิจกรรมวันสำคัญ ๆ เช่น วันปฐมนิเทศนักเรียนใหม่และประชุมผู้ปกครอง วันพ่อ วันแม่ วันเด็ก เท่านั้น ส่วนการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและครูส่วนใหญ่ก็จะสื่อสารผ่านทางกลุ่มไลน์ห้องเรียนนักเรียนเท่านั้น จึงได้มีการเปลี่ยนแปลงการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียดังกล่าวข้างต้น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษา ต้องมีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น
4. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบวิชาการแบบมีส่วนร่วม และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ดำเนินการตามลำดับ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research : R1) ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานและศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนา (Development : D1) ออกแบบและพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research : R2) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน สังกัดสำนักการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น

ขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development : D2) ประเมินผลปรับปรุงและนำเสนอรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประเด็นศึกษาข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนแบบสอบถาม แบบประเมิน ประเด็นสนทนากลุ่ม คู่มือการใช้รูปแบบ และแบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

1. การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาและความต้องการบรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จในการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน จากขั้นตอนที่ 1 วิจัย (Research : R1)

1.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับบริบทของโรงเรียน พบว่า การกำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนที่มีตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ดูแลขอบข่ายการบริหารงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ บริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป ส่งผลให้การบริหารจัดการโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้านวิสัยทัศน์ของโรงเรียนมีการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน ครอบคลุมการพัฒนาทุกด้าน มีความทันสมัย และเป็นไปได้ ด้านพันธกิจ ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติที่จะทำให้บรรลุนโยบายในระดับต่าง ๆ อย่างชัดเจน และเป็นรูปธรรม ด้านยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ มีการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และครอบคลุมทั้งด้านผู้เรียน บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอนด้านจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ได้กำหนดจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีพฤติกรรมที่เหมาะสม รักความเป็นไทยสำนึกรักท้องถิ่น นักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้โรงเรียนในปริมาณจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ เมื่อเทียบกับผลงานที่นักเรียนทำชื่อเสียงในกิจกรรมทั้ง 2 ประเภทถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ควรจะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีจำนวนมากกว่านี้ จำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษา จะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบกับ

สัดส่วนของนักเรียนแล้วมีจำนวนเพียงพอตามเกณฑ์เกิดความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังไม่มีความหลากหลาย จำนวนหนังสือยังมีน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนควรต้องจัดหาเพิ่มเติมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ให้หลากหลาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ อย่างหลากหลาย และสืบทอดให้ยั่งยืน ส่วนด้านสื่ออุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการศึกษา โรงเรียนมีความพร้อมที่จะจัดหาได้เพิ่มเติมให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดด้านข้อมูลชุมชน ในสภาพแวดล้อมที่เป็นชุมชนเมือง ประชาชนร้อยละ 80 ประกอบอาชีพรับจ้าง มีรายได้ค่อนข้างต่ำ เป็นข้อมูลพื้นฐานที่โรงเรียนจะใช้เพื่อวางแผนกำหนดแนวทางการพัฒนาส่งเสริมด้านอาชีพให้กับนักเรียนให้มีทักษะอาชีพติดตัว และเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการสร้างอาชีพให้กับชุมชนต่อไป

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการบรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จในการวิเคราะห์สภาพของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์สภาพของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการบริหารห้องสมุด ด้านการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ด้านการแนะแนวการศึกษา

การวิเคราะห์ปัญหาของการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด คือ ด้านผู้ปกครอง/ชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม และไม่มีเวลา ด้านคณะกรรมการสถานศึกษาไม่สามารถมาเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาได้ทุกครั้งและขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านสถานศึกษายังไม่มีรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม และขาดการประชาสัมพันธ์ชี้แจงนโยบายการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านครูขาดความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและไม่กล้าตัดสินใจ และด้านผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมครูจากการเป็นผู้ปฏิบัติ มาเป็นการร่วมคิดและร่วมตัดสินใจได้

การวิเคราะห์ความต้องการบรรลุเป้าหมายภาพความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด และความต้องการมากที่สุด คือผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตระดับดีมาก ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดระดับดีมาก ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา ระดับดีมาก ผู้เรียน

มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ระดับดีมาก และผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ระดับดีมาก

2. การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Development: D1)

รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ชื่อของรูปแบบ “รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น”

ส่วนที่ 2 หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ

หลักการของรูปแบบฯ

1. ยึดหลักการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. เป็นรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา การศึกษาวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการบริหารงานวิชาการและสร้างรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น

แนวคิดของรูปแบบฯ

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงและส่งผลต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียน

2. กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหารผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ที่มีบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกันในทุกขั้นตอนของการบริหาร ทั้งร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมประเมินผลการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ

1. เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน

2. เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ตรงตามความต้องการสถานการณ์และบริบทของโรงเรียน

ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน
ในศตวรรษที่ 21 มี 8 องค์ประกอบ

3.1 การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหารครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหารครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3.3 การวัดและประเมินผล แบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนดผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3.5 การแนะแนวการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการแนะแนวการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการแนะแนวการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการแนะแนว การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3.6 การนิเทศการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะ ที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3.7 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการ โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียน ในศตวรรษที่ 21

3.8 การบริหารงานห้องสมุดแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรมการบริหารงานห้องสมุดเพื่อพัฒนา ทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

2) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกำหนด ผู้รับผิดชอบ จัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีในการบริหารงานห้องสมุด เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

3) ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมให้ข้อมูล ควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานรวมทั้งการปรับปรุงพัฒนาและรายงานผลการบริหารงาน ห้องสมุดเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21

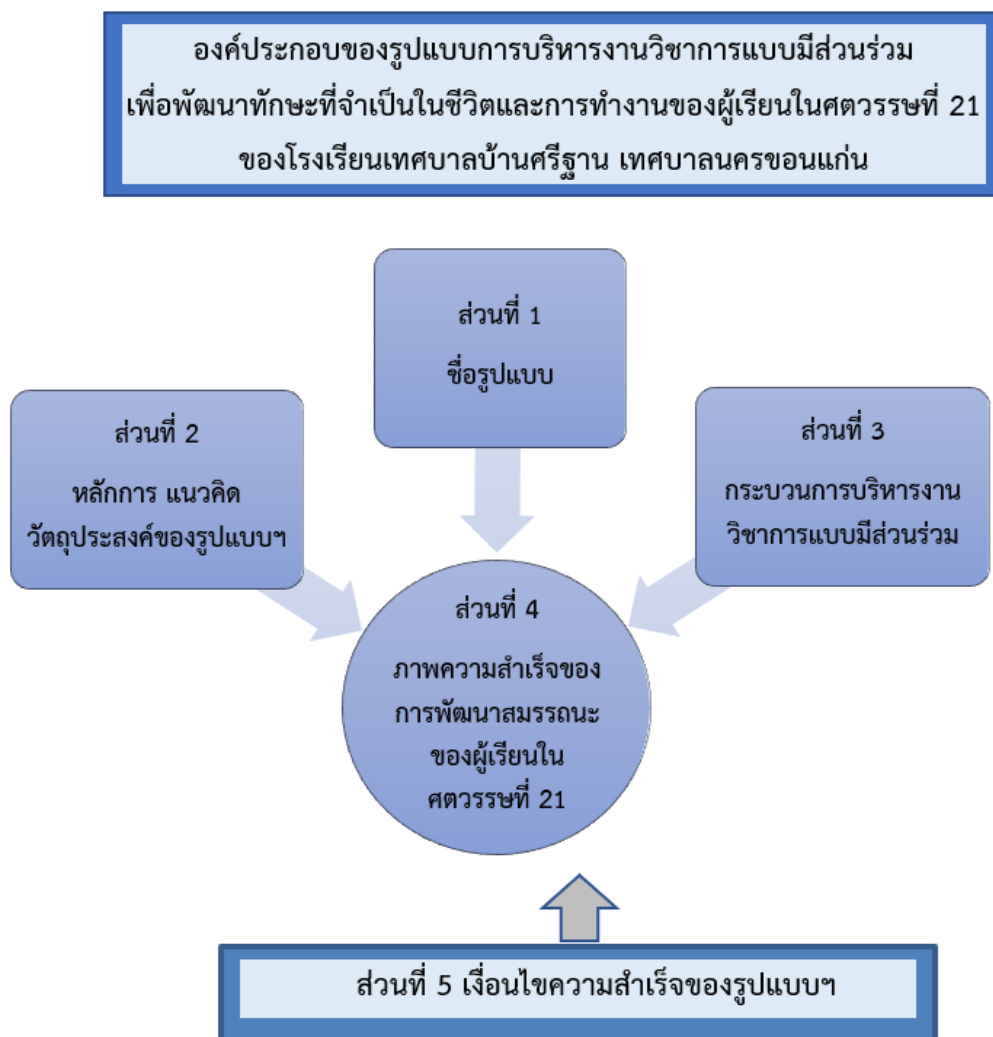
ส่วนที่ 4 ภาพความสำเร็จของการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

มี 5 องค์ประกอบดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ระดับดีมาก
2. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ระดับดีมาก
3. ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น ระดับดีมาก
4. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพ ระดับดีมาก
5. ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ระดับดีมาก

ส่วนที่ 5 เจ็อนไขความสำเร็จของรูปแบบ มี 2 องค์ประกอบย่อย

1. การนำรูปแบบไปใช้
2. การประเมินผลการใช้รูปแบบฯ

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็น
ในชีวิตและการทำงานของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น

3. ผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น จากขั้นตอนที่ 3 วิจัย (Research : R2)

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า รูปแบบฯ มีประสิทธิภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านประโยชน์ของรูปแบบฯ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบฯ และด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบฯ ตามลำดับ

ผลการประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ผู้ใช้มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก-มากที่สุด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านปัจจัยและผลผลิต ตามลำดับ

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น จากขั้นตอนที่ 4 พัฒนา (Development : D2)

ผลการประเมินจากความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากการใช้รูปแบบฯ พบว่า มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุดถึงต่ำสุดได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด และ ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ มีประโยชน์ในการบริหารงานวิชาการ และทางการศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และผู้ใช้/ผู้เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก และยังส่งผลต่อการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มีคุณภาพในระดับดีมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นรูปแบบที่อิงเกณฑ์การประเมินตามสมรรถนะผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทำให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ได้รับผลกระทบรู้สึกพึงพอใจ สอดคล้องกับ สถิตย์ ทองวิจิตร (2550) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้นักเรียนมีศักยภาพในการเรียนรู้ได้เรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของตนเอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจ

ต่อรูปแบบการบริหารงานวิชาการและผลการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อีระ รุญเจริญ (2550 : 12) กล่าวว่า คุณภาพในการศึกษาก็คือการทำให้ ผู้ปกครองชุมชนสังคมเกิดความพึงพอใจประทับใจหรือมั่นใจในคุณภาพของผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพ ตามมาตรฐานที่กำหนดในประเด็นของรูปแบบ มืองค์ประกอบ 5 ส่วน อภิปรายได้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ชื่อของรูปแบบ “รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงาน ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเทศบาลบ้านศรีฐาน เทศบาลนครขอนแก่น” ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความชัดเจน โดยชื่อของรูปแบบเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่แสดงถึงโครงสร้างความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบ ทั้งแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม ระบบการบริหารที่ประกอบด้วยปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ดังจะเห็นได้ว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการ สถานศึกษานักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหาร เรื่องที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมคือการบริหารงานวิชาการผลผลิต คือ ผู้เรียนที่มีสมรรถนะและทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ เนื่องจากรูปแบบดังกล่าว เกิดจากการวิจัยและพัฒนา ศึกษาสภาพปัญหา สังเคราะห์แนวคิดทางการบริหาร ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล นำไปสู่การแก้ปัญหาและมีการทดลองใช้ในสถานการณ์จริงและ ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ และยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบ สอดคล้องกับแนวคิดของเยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546 : 27) ได้ให้หลักการของรูปแบบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. รูปแบบจะต้องเป็นที่ รวมของแนวความคิด และแสดงถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของแนวความคิด ซึ่งไม่เพียงแต่จะสามารถ ตอบปัญหาที่เคยมีมาก่อนเท่านั้น แต่จะต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นมาได้อีกด้วย 2. ในโครงสร้างของ แนวความคิด และความสัมพันธ์ ดังกล่าว จะต้องสามารถปฏิบัติ (Operation)และวางอยู่ในรูปแบบของ องค์การ (Organization) ได้หมายความว่า แนวความคิดและความสัมพันธ์ไม่เพียงแต่สามารถชี้แนวทาง ให้เกิดความเข้าใจเท่านั้นแต่ยังสามารถติดตามตรวจสอบได้อีกด้วย 3. รูปแบบนั้นจะต้องยึดหลักการ และอยู่บนพื้นฐานทางการบริหาร หรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภายใต้แนวคิดและความสัมพันธ์ ดังกล่าวนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ พิสนุ พองศรี (2550) ซึ่งกล่าวว่า รูปแบบ คือ การนำทฤษฎี แนวทาง และกรอบแนวคิดมาพัฒนา เพื่อให้ง่ายต่อการแปลความหมายของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นสิ่งที่ ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบและกระบวนการในการตรวจสอบความแตกต่างระหว่าง ความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎีกับปรากฏการณ์จริงทั้งนี้ในการใช้รูปแบบควรที่จะมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ ของกระบวนการว่าเป็นไปตามกรอบแนวคิดทางทฤษฎี หรือนิยามปฏิบัติการที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อให้ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการใช้อยู่เสมอ

ดังนั้น โรงเรียนจึงควรที่จะมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของกระบวนการบริหารระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ว่ามีบทบาทในการมีส่วนร่วมตามรูปแบบ

หรือไม่ เพื่อให้การใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ส่วนที่ 2 หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของรูปแบบ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากในประเด็นนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าหลักการสอดคล้องกับนโยบายการบริหารและจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งแนวคิดของรูปแบบเป็นแนวคิดด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษานั้นมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 182) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมทั้งในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์การขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์การและสอดคล้องกับแนวคิดของ วันชัย โกลละสุต (2549 : 24) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นการให้บุคคลในองค์กรหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากการบริหารงาน

ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรยึดหลักการของรูปแบบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารเนื่องจากรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ 3 กระบวนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิต และการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 มี 8 องค์ประกอบ คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม 3) การวัดผลและประเมินผลแบบมีส่วนร่วม 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 5) การแนะแนวการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 6) การนิเทศการศึกษาแบบมีส่วนร่วม 7) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และ 8) การบริหารงานห้องสมุดแบบมีส่วนร่วม จะเห็นได้ว่าเป็นการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการนั่นเองโดยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เป็นผู้มีส่วนร่วม ในการร่วมวางแผน (ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายเป้าหมายแผนปฏิบัติการโครงการ/กิจกรรม) ร่วมปฏิบัติตามแผน (การกำหนดผู้รับผิดชอบจัดสรรงบประมาณและจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยี) และร่วมประเมินผลการดำเนินงานวิชาการทั้ง 8 ด้าน เพื่อพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับวิจัยของ ภาณี สัจจาพันธ์ (2554) ที่วิจัยสร้างรูปแบบ ซึ่งมีองค์ประกอบเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานวิชาการ นั้น คือ การมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครูและชุมชนในท้องถิ่น โดยมีการร่วมกันตัดสินใจวางแผนปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จโดยการประเมินผล และสอดคล้องกับ เพชริน สงค์ประสงค์ (2551) พบว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาประกอบด้วย การวางแผนงานวิชาการ การนำแผนไปปฏิบัติ การตรวจสอบประเมินผลงานวิชาการ การปรับปรุงงานวิชาการ เช่นเดียวกับ ยิ่งยง แสนเดช (2555) พบว่า ชุมชนมีความพึงพอใจในการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

โดยมีส่วนร่วมในการให้ความรู้แก่นักเรียนในโอกาสต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และมีส่วนร่วมส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนเป็นต้น รวมทั้ง ปรกรณ์ กัญอัปัทวี (2548) พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม มี 4 มิติ คือ (1) การคิดและตัดสินใจ (2) การสนับสนุนการดำเนินงาน (3) ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับจากโรงเรียน และ (4) การกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลทั้งนี้ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน พัฒนาการสอนของครูตลอดจนคุณภาพในการบริหารงานการศึกษาของผู้บริหาร ซึ่งคุณภาพของวิชาการจะเกิดขึ้นได้ จะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดแผนงาน การอนุมัติปัจจัยในการจัดทำแผนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและประเมินผลนอกจากนี้และยังสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการ เช่น วิโรจน์ สารัตนะ (2550 : 53) กล่าวถึงการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นการให้ผู้ปฏิบัติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งเป็นการลดช่องว่างระหว่างผู้บริหารกับผู้ปฏิบัติการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษามีลักษณะที่สำคัญ คือ 1) เป็นกระบวนการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน การกำหนดนโยบาย การวางแผนงบประมาณ การนำไปปฏิบัติ และประเมินผลในเชิงบูรณาการ ที่แตกต่างจากกระบวนการที่ใช้อยู่เดิม 2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากคณะครู นักเรียน และชุมชน ที่เหมาะสม มีการกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนเปิดโอกาสที่หลากหลายให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย การจัดทำแผนและอนุมัติงบประมาณเป็นการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนการนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผลรวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เคลด์เวลล์ และสปิงค์ (Caldwell and Spink, 1998) และอุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 94) ที่พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ควรร่วมมือกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ ครู/โรงเรียน นักเรียนและชุมชน/ผู้ปกครอง โดยเห็นว่า นักเรียนควรจะมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนด้วย เนื่องจาก พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนมัธยม คณะครูจะมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียนในระดับสูง คณะครูจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนในระดับสูง ชุมชนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียนในระดับสูง คณะครูจะมีความเป็นหนึ่งเดียวและมีน้ำใจในความเป็นทีมในระดับสูง คณะครู นักเรียน และชุมชน มีโอกาสมีส่วนร่วมที่เหมาะสมในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ

ดังนั้น โรงเรียนจึงควรส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการตามรูปแบบดังกล่าว และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้นด้วย เพราะนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – มัธยมศึกษาปีที่ 3 อาจมีความสนใจและมีความต้องการในการแสดงการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนการเรียนด้วย

ส่วนที่ 4 ภาพความสำเร็จของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในชีวิตและการทำงานของผู้เรียน ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่เป็นเป้าหมายที่เกิดจากกระบวนการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์

3) ความสามารถในการแก้ปัญหาเป็น 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตและอาชีพ 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี ศิริลักษณ์ ปกรณ์ ประจัญบานและ เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย (2557 : 155) องค์ประกอบของทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา 3) ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี 4) ทักษะการสื่อสาร และ 5) ทักษะชีวิตและอาชีพ เนื่องจากสังคมโลกในปัจจุบันเป็นสิ่งยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้นทักษะการสื่อสารจึงมีความสำคัญยิ่งในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมองเห็นความสำคัญของการศึกษาพัฒนาศักยภาพทั้ง 5 ด้าน และ Devis and Newstrom (1989) ได้เน้นบทบาทของครู ซึ่งมีการศึกษาปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล พบว่า ผู้มีส่วนร่วมจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถหากปราศจากการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครู และผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งการที่หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจ ซึ่งจะกลายเป็นเรื่องยากที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมและการบริหารที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายเช่นเดียวกับ ศุภรัตน์ ทรายทอง (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อโรงเรียนของครู

ดังนั้น โรงเรียนจึงควรเน้นบทบาทของครู ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เพื่อร่วมกำหนดนโยบายวิสัยทัศน์ เป้าหมาย รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะ ให้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบ คือ 1) การนำรูปแบบไปใช้ และ 2) การประเมินผลการใช้รูปแบบฯ นั้น เนื่องจากองค์ประกอบนี้ได้รับการเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยได้มีการจัดทำคู่มือการใช้ และดำเนินการตามคู่มือ ฯ พร้อมทั้งประเมินผลการใช้ ทำให้ทราบข้อมูลสารสนเทศ จากการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ และความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบ โดยผู้ใช้ และทราบข้อมูลสารสนเทศด้านผลกระทบที่ได้รับจากการใช้รูปแบบทำให้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้ถูกนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม และได้รับการยอมรับจากผู้ใช้ ซึ่งผู้ที่จะสามารถให้ข้อมูลป้อนกลับได้ว่าเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้หรือไม่ ผู้ใช้ได้รับประโยชน์ หรือมีความพึงพอใจหรือไม่ จึงนับได้ว่า องค์ประกอบย่อยทั้ง 2 เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จประการหนึ่ง ดังนั้น โรงเรียนหรือผู้วิจัยจึงควรมีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นเมื่อใช้ไปแล้วเป็นเวลานานพอสมควรหรือเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งอาจเผยแพร่รูปแบบนี้ให้โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่ต่างออกไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนควรตรวจสอบความสัมพันธ์ของกระบวนการบริหารงานวิชาการระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ว่ามีบทบาทในการมีส่วนร่วมตามรูปแบบหรือไม่

2. โรงเรียนควรสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนักให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีความตระหนักว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของทุกคน ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มและควรดำเนินการให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการทุกกระบวนการตามขอบข่ายและภารกิจของงานวิชาการ

4. ควรเผยแพร่รูปแบบนี้ให้โรงเรียนที่มีบริบทใกล้เคียงกันนำไปใช้เป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนที่ต่างออกไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะนี้กับการพัฒนาสถานศึกษาด้านอื่น ๆ อีกโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนางานด้านวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หลักสูตรพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ

2. ควรมีวิจัยการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูวิชาการเพื่อเป็นต้นแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรการศึกษาแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.

กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์. (2552). นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ

: แอล.ที.เพรส.

วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาขอนแก่น 155
ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม - กันยายน 2565

- ปกรณ์ กันอุปัทว์. (2548). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนวัดถนน อำเภอป่าโมก จังหวัดอ่างทอง. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิสนุ พองศรี. (2550). วิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัท พรอพเพอร์ตี้พรินท์ จำกัด.
- เพชริน สงค์ประสงค์. (2551). การวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการโดยยึดหลักการทำงานเป็นทีมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภาณี สัจจาพันธ์. (2555). รูปแบบการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 2(1), 89-97.
- ยิ่งยง แสนเดช. (2555). ความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนที่มีต่อการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. (วิทยานิพนธ์บริหารศาสตรมหาบัณฑิต). ระยอง: วิทยาลัยเฉลิมกาญจนาระยอง.
- เยาวดี รวงชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันชัย โกลละสุต (2549). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: กรมโยธาธิการและผังเมืองกระทรวงมหาดไทย.
- วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). การพัฒนาทักษะตัวบ่งชี้ในศตวรรษที่ 21. (วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2550). การวิจัยเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 3(2), 53.
- ศศิกานต์ เจริญดี. (2544). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศุภรัตน์ ทรายทอง. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูและความผูกพันต่อโรงเรียนของครูโรงเรียน ในสังกัดเทศบาลเมืองตะกั่วป่า อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สถิตย์ ทองวิจิตร. (2550). พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนชุมชนวัดหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษา. (ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.

Caldwell, B.J., & Spink, J.M. (1988). The Self-management. London: Flamer Press.